Wprowadzenie: Czym są Ewangelie Synoptyczne?

Gdy otwieramy Nowy Testament, znajdujemy cztery relacje o życiu Jezusa: Mateusza, Marka, Łukasza i Jana. Pierwsze trzy – Mateusza, Marka i Łukasza – znane są jako **Ewangelie Synoptyczne**, termin pochodzący od greckich słów *syn* (razem) i *opsis* (widzenie), oznaczający, że można je „oglądać razem" ze względu na podobieństwa w strukturze, treści i narracji.

W przeciwieństwie do Ewangelii Jana, która ma bardziej teologiczne i mistyczne podejście, Synoptycy przedstawiają uzupełniający się obraz życia, nauczania, cudów, śmierci i zmartwychwstania Jezusa. Ale dlaczego są tak ważne? Jak możemy je studiować, aby wzrastać w wierze?

W tym artykule omówimy:

1. **Pochodzenie i historię** Ewangelii Synoptycznych
2. **Ich znaczenie teologiczne** i wzajemne uzupełnianie się
3. **Praktyczny przewodnik** jak je czytać i stosować w życiu duchowym

---

1. Pochodzenie i Historia Ewangelii Synoptycznych

Kto je napisał i kiedy?

Według tradycji Kościoła:

- **Mateusz**, jeden z dwunastu apostołów, napisał swoją Ewangelię głównie dla nawróconych Żydów, przedstawiając Jezusa jako obiecanego Mesjasza.
- **Marek**, uczeń Piotra, spisał swoją Ewangelię opierając się na nauczaniu pierwszego Papieża, w bezpośrednim i dynamicznym stylu.
- **Łukasz**, lekarz i towarzysz Pawła, dokładnie zbadał fakty (Łk 1,3) i pisał dla pogan, podkreślając miłosierdzie Chrystusa.

Uważa się, że Marek został napisany jako pierwszy (około 65 r. n.e.), a następnie Mateusz i Łukasz, którzy prawdopodobnie użyli Marka jako źródła wraz z innymi tradycjami ustnymi i pisanymi (znanymi w biblistyce jako *„Q"*).

Problem synoptyczny

Badacze zauważyli, że te Ewangelie zawierają niemal identyczne fragmenty, ale mają też różnice. Doprowadziło to do teorii **„Źródeł Synoptycznych”**, która zakłada:

- Marek był źródłem dla Mateusza i Łukasza
- Istniał hipotetyczny dokument (*Q*, od niem. *Quelle* – „źródło”) z wypowiedziami Jezusa
- Każdy ewangelista dostosował materiał do swojego odbiorcy i celu teologicznego

Jednak wiara katolicka utrzymuje, że choć istnieje ludzki proces redakcji, Ewangelie są **natchnionym Słowem Bożym** (2 Tm 3,16).

---

2. Znaczenie Teologiczne: Czego uczą nas Synoptycy?

Każda Ewangelia ma unikalne podejście:

Mateusz: Jezus, nowy Mojżesz

- Przedstawia Jezusa jako wypełnienie proroctw (Mt 5,17)
- Zawiera Kazanie na Górze (rozdz. 5-7), ukazujące Nowe Prawo
- Idealna dla tych, którzy chcą zrozumieć Stary Testament w świetle Chrystusa

Marek: Jezus, Sługą w działaniu

- Najkrótsza i najbardziej dynamiczna, pełna akcji („natychmiast” to kluczowe słowo)
- Ukazuje Jezusa jako Cierpiącego Sługę (Mk 10,45)
- Doskonała dla tych, którzy potrzebują zobaczyć radykalne oddanie Chrystusa

Łukasz: Jezus, Zbawiciel wszystkich

- Podkreśla modlitwę, Ducha Świętego i miłosierdzie (przypowieści o Miłosiernym Samarytaninie i Synu Marnotrawnym)
- Idealna dla tych, którzy szukają Boga bliskiego grzesznikom i odrzuconym

Dlaczego trzy podobne wersje?
Bóg w swej mądrości chciał, abyśmy mieli **wielowymiarowy** obraz Jezusa. Jak powiedział św. Augustyn: *„Ewangelie są cztery w liczbie, ale jedno w duchu”*.

3. Praktyczny Przewodnik: Jak Czytać i Żyć Ewangeliami Synoptycznymi

A. Metoda Czytania: *Lectio Divina*

1. **Lectio** (Co mówi tekst?)
2. **Meditatio** (Co Bóg mówi do mnie?)
3. **Oratio** (Co odpowiadam Bogu?)
4. **Contemplatio** (Jak przemienić moje życie?)

Przykład z Mk 4,35-41 (Jezus ucisza burzę):

- Co mówi? Jezus śpi w łodzi, uczniowie się boją, On gani ich brak wiary
- Co mówi do mnie? „Czemu bojaźliwi jesteście? Jakże wam brak wiary?" (w. 40). W jakich życiowych burzach wątpię w Boga?
- Modlitwa: „Panie, przymnóż mi wiary"
- Działanie: Zaufać Chrystusowi w kryzysach

B. Zastosowanie Duszpasterskie

1. **Dla życia osobistego:**
    - **Mateusz** wzywa nas do życia Błogosławieństwami (bycie ubogim w duchu, miłosiernym)
    - **Marek** wyzwala do radykalnego naśladowania Chrystusa („Weź swój krzyż" – Mk 8,34)
    - **Łukasz** zaprasza do nawrócenia i miłosierdzia („Dziś zbawienie stało się udziałem tego domu" – Łk 19,9)
2. **Dla ewangelizacji:**
    - Używać **Mateusza** z tymi, którzy szukają odpowiedzi w tradycji żydowskiej
    - **Marka** dla młodzieży i ludzi czynu
    - **Łukasza** dla tych, którzy potrzebują usłyszeć o bezwarunkowej miłości Boga

C. Pytania do Refleksji

- Który obraz Jezusa najbardziej do mnie przemawia: Nauczyciel (Mt), Sługa (Mk) czy Zbawiciel (Łk)?

- Jak mogę naśladować Chrystusa na co dzień według tych Ewangelii?

Zakończenie: Synoptycy, Droga do Chrystusa

Ewangelie Synoptyczne to nie tylko starożytne teksty; to **kompas dla duszy**. Ukazują nam prawdziwego, bliskiego Jezusa – który naucza, uzdrawia, przebacza i zbawia.

Jak powiedział św. Hieronim: *„Nieznajomość Pisma Świętego jest nieznajomością Chrystusa”*. Zapraszamy do zanurzenia się w nich, porównywania ich relacji, pozwolenia się przemieniać.

Modlitwa końcowa:
„Panie Jezu, jak objawiają Mateusz, Marek i Łukasz, Ty jesteś Mesjaszem, Sługą i Zbawicielem. Pomóż mi poznawać Cię, kochać i naśladować każdego dnia. Amen.”

Który fragment Ewangelii Synoptycznych najbardziej Cię poruszył? Podziel się w komentarzach!